

Тема: Водійська культура і вплив суспільства. Гармонізація відносин між водіями та пішоходами. Складові водійської культури та антикультура. Дотримання Правил дорожнього руху як головний елемент культури водія. Водійська культура у ставленні до охорони навколишнього середовища. Основні вимоги. Правила дорожнього руху у культурі пішоходів. Культура подолання пішохідного переходу. Антикультура пішоходів. Культура руху велосипедистів та водіїв мопедів. Чинники коректного водіння. Культура руху за складних погодних умов. Культура перевезення вантажів. Взаємодопомога водіїв на вулицях та дорогах.

Культура та антикультура водія

Культура водія

Точність, акуратність і дисциплінованість — запорука успішного водіння автотранспорту за писаними і неписаними правилами. В Європі немає численних контролерів, які перевіряли б пасажирів в автотранспорті (цим займається податкова інспекція), перевіряють вміст СО-СН, визначають швидкість руху. Але кожен добре знає, до чого призводить порушення правил. Звідси й підвищена пильність на дорогах. Уважному водієві добре відомі елементи культури водіння, і йому приємно надати допомогу партнерові по дорожньому руху. Вам важко від'їхати від тротуару — вас обов'язково пропустять.

Якщо йдеться про культуру водія, то треба говорити про сміття на дорозі, яке з часом нагромаджується поблизу бордюру. небезпека цього полягає в тому, що під бордюрами розміщено стоки зливної каналізації, і вони забиваються. Внаслідок цього під час заливних дощів утворюються величезні калюжі, що спричиняють серйозні перешкоди для руху автомашин. Добре відомо, що під час перетинання глибоких калюж вода може залити розподільники запалювання, вивести з ладу електроніку, а внаслідок зіткнення з гарячим картером двигуна відбувається сильне паротворення, що призводить до порушення електроконтактів.

Культура водія та пішохода

Культура водія повинна бути пріоритетною стосовно пішоходів. Навіть якщо пішоходи поведуться неправильно. Якщо розглядати ситуацію «водій—пішохід», то перший повинен володіти такою культурою водіння, щоб з пішоходом можна було створити гармонію дій, насамперед прийнятну для останнього. Добитися гармонії водіїв і пішоходів, якщо в їхньому потоці значна кількість людей літнього віку — завдання важке. Воно також є непростим, якщо в потоці людей багато молоді, наприклад студентів. Вони з деякою безтурботністю дивляться на свою власну безпеку в умовах інтенсивного руху. Тому кожен водій, під'їжджаючи до перехрестя, повинен оцінити потік пішоходів за віком і внутріш-ньо підготуватися до можливої ситуації. Гармонія водіїв і пішоходів забезпечується спільною метою, це взаємозв'язок діючих спільно людей. Виникає своєрідне зближення, що виражається у взаємних поступках.

Культура водія в екстремальних ситуаціях

Культура водія повинна виявлятися і в екстремальних ситуаціях — на пожежах автомобілів, під час аварій, коли є поранені, які потребують медичної допомоги та госпіталізації. На жаль, такі ситуації трапляються не так вже й рідко.

Якщо автомашина загорілась, то викликати пожежників безглуздо, тому що машина горить дуже швидко. За Правилами, всі автомашини повинні бути обладнані вогнегасниками. Ситуація, коли

один водій намагається збити полум'я, а інші безтурботно проїжджають мимо, повинна бути винятком. Вона не відповідає уявленням про культуру водія. Адже в таку ситуацію може потрапити кожен. Робота 10—20 вогнегасників швидко дасть позитивний ефект, і для цього знадобиться зовсім небагато часу. Потрібне тільки бажання 10—20 водіїв допомогти.

При аварії водії транспортних засобів повинні зупинитися може є постраждалі і вони потребують медичної допомоги. У цьому випадку потрібно проявити свою високу цивільну культуру.

Можливо, потрібно надати свій транспорт, щоб відвезти в лікарню, хоча в салоні вашої машини можуть залишитися плями крові. Але це необхідно зробити, інакше вчинити не можна.

Елементи антикультури

1. Куріння за кермом .

Дуже часто за кермом автомобіля ми бачимо водія, який курить. Це може бути вихована, інтелігентна людина. Але йому не вистачає елементарної культури, оскільки він змушує своїх пасажирів в невеликому салоні вдихати тютюновий дим. Якщо скло в салоні опущене, то під час проїзду на малій швидкості дим відчувають і пішоходи. Багато людей не переносять цього запаху. До того дим впливає на оглядовість і водій під час куріння втрачає пильність що може привести до ДТП.

2. Водіння після дощу

На вулицях наших міст тривалий час після дощу зберігаються калюжі. Це результат неякісного дорожнього покриття. Найбільші калюжі — поблизу бордюрів, на забитих сміттям зливних стоках. Водій, що має низьку культуру, в'їжджає у воду без обмеження швидкості і, звичайно, забризкує своє вітрове скло. Та водночас він обляпує безневинних пішоходів, що йдуть по тротуару. Така вода на одязі залишає брудні патьоки. І головним винуватцем, безумовно, є водій автомобіля.

3. Ремонт на проїжджій частині

На жаль, сьогодні автомобілі, особливо вітчизняного виробництва, технічно недосконалі, бувають і поломки. Від цього ніхто з водіїв не застрахований. Якщо немає можливості викликати буксувальник, то ремонт доводиться робити самому водієві. Зазвичай це заміна колеса, усунення неполадок у запалюванні, поломки у важелях передньої підвіски, розривів у гальмових шлангах. У такій ситуації культура водія полягає насамперед у тому, щоб відігнати автомобіль із проїжджій частини і не створювати перешкод для дорожнього руху. Для цього іноді дуже просто відкотити автомобіль до бордюру або на тротуар, виставити знак аварійної зупинки (на іномарках — підняти кришку багажника з вмонтованим знаком) і займатись усуненням несправності. Що можна сказати про водія, який замінює колесо прямо на проїжджій частині вулиці, виставивши як знак аварійної зупинки каністру?! Такий водій не має елементарних уявлень про водійську етику. Він не дбає навіть про власну безпеку. Адже каністру видно набагато гірше, ніж знак аварійної зупинки.

4. Зовнішній вигляд автомобіля.

Культура водія проявляється і в зовнішньому вигляді машини, її дизайн продуманий до дрібниць, опрацьований на комп'ютерах, розв'язано питання аеродинаміки кузова. Та дехто з водіїв займається прикрашанням салона, чіпляє іграшки, підкови на щастя; встановлює додаткові світлові прилади у вигляді світних ланцюгів різних відтінків. Такому водієві невтямки, що цим він відволікає увагу своїх партнерів по дорожньому руху.

А що вже говорити про наклейки з написами на задній частині автомобіля. Слогани типу «Обережно, плутаю педалі» або «їду як умію» — яскравий зразок сумнівної культури водія.

5. Різке гальмування

Воно завжди є небезпечним і негативно характеризує водія, якщо це не екстрений випадок. Добрий водій повинен заздалегідь проаналізувати дорогу і плавно гальмувати. Адже різке гальмування крім зносу деталей гальмової системи і шин може призвести: до занесення автомобіля, до втрати правильної форми шин, до розриву гальмових шлангів і, звичайно, що найгірше, до травм пасажирів.

Таким чином, різке гальмування — це цілий комплекс ризиків. Тільки водій з низькою культурою може цього не враховувати.

6. Керування однією рукою.

Як правило, навіть досвідченого водія легко злякати, тому що він добре знає, які несподіванки трапляються в дорозі. Звичайно, у поле зору людини за кермом потрапляють елементи, що не належать до дорожнього руху. Багато хто бачить не тільки автомобілі, які мимо проїжджають, а й встигає побачити та оцінити людину, як сидить за кермом.

7. Вартість автомобіля.

Культура водія ґрунтується на тому, що перед законом усі рівні незалежно від вартості вашого автомобіля і його марки.

Водійська культура у медичному аспекті

Вживання медичних препаратів

У програмі підготовки водіїв з медичних питань в основному розглядається надання допомоги потерпілим в автомобільних аваріях. Проте висока культура водіння забезпечується також здоров'ям водія, з ним пов'язуються безпечні умови руху. Часто здоров'я водія залежить від таких чинників, як тепловий удар, відхилення від норми кров'яного тиску, головний біль. При цьому є цілий ряд медикаментозних засобів, які негативно впливають на увагу і реакцію водія. Ці питання висвітлюються в медичній літературі, в яку, на жаль, більшість водіїв рідко заглядає. Тому водій повинен розуміти своє самопочуття, мати уявлення про свої хронічні захворювання і динаміку їх зміни. Усе це необхідно для того, щоб самому собі відповісти на запитання: чи можна мені вести машину сьогодні? Чи можна собі дозволити їхати швидко, чи треба їхати повільно? Чи нічого не трапиться через мій хворобливий стан? Чи не призведе мій пригнічений настрій до дорожньо-транспортної катастрофи? Такі запитання повинен ставити собі кожний водій високої культури. Особливо це стосується людей літнього віку, жінок — власниць автотранспорту, тобто водіїв-любителів, за станом здоров'я яких не здійснюється медичний та адміністративний контроль. У статуті Всесвітньої організації охорони здоров'я зазначається, що здоров'я як «стан повного фізичного і духовного благополуччя» може коригуватися хворобами і фізичними дефектами. Хворобі передують стан перед хвороби, коли хвороби ще немає, але сили організму перенапружені або ослаблені. Передхвороба також допускає наявність в організмі коливань у самопочутті людини.

Серед водіїв, навіть молодих, не так часто трапляються практично здорові люди, тобто такі особистості, в організмі яких немає відхилень, немає чинників, що погіршують самопочуття і працездатність. Зважаючи на це, самооцінка водієм свого загального стану і самопочуття набуває особливого значення.

Багато людей змушені лікуватися, зокрема, робити ін'єкції і приймати ліки по 3—4 рази на день. Здебільшого лікування поєднується з роботою, а отже, і з водінням автомобіля. Іноді ліки купуються негайно в придорожніх аптеках, якщо їх немає в автомобільній аптечці.

На жаль, зовсім не всі ліки можна безбоязно приймати, сидячи за кермом машини, що рухається. Деякі з них, що є корисними в терапії, одночасно гальмують психічні й фізичні реакції або

створюють незручності через відсутність туалету. Особливо це стосується водіїв літнього віку, а також тих, у кого були хірургічні операції чи серйозні захворювання.

Одним з аспектів культури водія має бути врахування побічних дій ліків і відповідне коригування своєї поведінки під час водіння. З усього розмаїття медикаментів, вживання яких не пов'язане з постільним режимом або з лікуванням у стаціонарі, ми обрали кілька десятків найбільш поширених ліків, які можуть негативно впливати на організм деяких водіїв. Ринкова ситуація, що склалася в нашій державі протягом останніх років, коли дедалі більше медичних послуг стають платними, призвела до того, що люди в обхід лікарів звертаються безпосередньо в аптеки і призначають собі лікування за описами на вкладках до лікарських препаратів.

Вплив природних факторів на стан водія

Раптово занедужати може кожний здоровий водій, що, звичайно, перешкоджатиме управлінню автомашиною. Розглянемо конкретно, які можуть бути причини нездужання.

Гірська хвороба» Виникає майже в усіх на висоті близько 4000 м над рівнем моря. Проте у водіїв літнього віку та з ослабленим організмом, наприклад після тривалої хвороби, вона може виникнути і на висоті близько 1000 м. Для гірської хвороби характерні задишка, прискорене серцебиття, слабкість, стомлюваність, сонливість, зниження апетиту, іноді нудота. Може бути носова кровотеча. Ці симптоми посилюються внаслідок переохолодження, емоційного і фізичного перевантаження.

Якщо неможливо відмовитися від поїздки в умовах висоти, то потрібно вести машину обережно, частіше зупинятися для відпочинку, підніматися вгору повільно

Культура руху пішоходів.

Психологічні якості пішоходів

Пішохід — це важливий учасник дорожнього руху. Не всі пішоходи є водіями, зате всі водії бувають пішоходами. Пішохідні водії краще за інших пішоходів розуміють дорожні ситуації. Проте з цього зовсім не випливає, що вони поведуться обережніше порівняно з іншими. Водії звикли сприймати дорогу через скло свого автомобіля, що рухається, стежити за обстановкою, яка швидко змінюється. На відміну від їзди в автомобілі ходьба не вимагає такого емоційного напруження, тому в цей період можна розслабитися. Причому це розслаблення може дійти до такої міри, що виникне бажання перетнути проїжджу ділянку на заборонене світло світлофора. Пішоходи бувають різні. Одні поспішають, інші прогулюються або розмовляють. Бувають молоді й старі. Крім того, є діти, яким не завжди відоме почуття небезпеки.

Пішохід може перебувати під впливом власних думок, емоцій або бути просто заглибленим у себе. Крім того, на нього впливає погода. Дощ, сніг, вітер послаблюють увагу пішохода. При цьому погляд його спрямовується вниз, а тулуб нахилиється вперед, щоб перебороти опір. Серед пішоходів трапляються також інваліди.

Пішохід і ПДР

Щоб почуватися на вулиці в більшій безпеці, потрібно знати знаки дорожнього руху і вивчати їх розміщення на маршрутах свого постійного пересування. Не зайвим буде з'ясувати вплив знаків на автомобільний потік. Адже між водіями і пішоходами відбувається деяке змагання: хто кого пропустить. Навіть у зоні дії знака водії часто ігнорують його, тим самим ущемляючи права

пішоходів.

Суворе дотримання прав пішоходів — це елемент культури водіїв. А найважливіший елемент культури пішоходів полягає в тому, щоб не створювати перешкод у дорожньому русі й не бути причиною дорожньо-транспортних пригод. Спостерігаючи через скло автомобіля, що рухається, за пішоходами на проїжджій частині, можна дивуватися з їхньої безтурботності. Адже людина, яка управляє автомобілем, може миттєво розгубитись, і це призведе до непоправних наслідків. Крім того, не завжди чітко спрацьовує техніка

Пішохід на пішохідному переході

Різні люди по-різному рухаються переходом, і на його подолання затрачають різний час. Молоді переходять швидко, літні роблять це статечно. Тимчасом на переході не варто квапитися, щоб не створювати незручностей для інших пішоходів. Якщо ви обганяєте людину, в руках якої ноша, намагайтесь обминати її з протилежного боку. Переходячи вулицю, не відволікайтесь, не смійтесь, не обіймайтесь, не пийте на ходу воду; варто почекати з морозивом. Треба пам'ятати, що на перехід вулиці відведено секунди, у них треба вкластися, адже поряд - автомобілі, готові зірватися з місця. Крім того, перехід загазовано автомобільними вихлопами, що містять значну кількість шкідливих газів, вдихання яких ще нікому не додало здоров'я.

Деякі пішоходи рухаються з дитячими колясками, сумками на колесах. Треба пам'ятати, що вони не завжди добре помітні в пішохідному потоці, що ними можна збити людину з ніг. Тому коляски бажано не штовхати перед собою, а тягти за собою.

Варто пам'ятати, що переходити вулицю треба строго по розмітці (якщо така є) і що перебування від неї осторонь навіть на півметра вже є порушенням Правил дорожнього руху, і в такому випадку пішохід піддає себе певній небезпеці, незважаючи на те, що між «зеброю» і лінією зупинки автомашин є деяка відстань (але водії її не завжди витримують). Машина, що близько під'їхала із працюючим двигуном, завжди лякає пішохода. Щоб цей момент певним чином згладити, пішохід повинен уважно стежити за зупиненими перед пішоходами машинами. Потрібно враховувати, що багато водіїв перебувають у нервовому напруженні. Тому не слід, проходячи мимо, давати водіям різні поради, звертатися на «ти», грубити їм і ображати їх.

Взаємодопомога водіїв на вулицях та дорогах

Типи водіїв які потребують допомоги

Водії, у яких трапилися технічні поломки в дорозі, потребують допомоги, їм можна надати технічну допомогу, консультативну. Можливо, автомобіль потрібно відбуксирувати в найближчий автосервіс. Та, крім цього, водії потребують моральної підтримки. Але щоб хоч якось їм допомогти, водії проїжджаючих мимо машин повинні насамперед зупинитись.

Багато автомобілістів зі свого досвіду добре знають, що в разі поломки їхнього автомобіля проїжджаючи мимо машини зупиняються дуже рідко. Можна простояти навіть годину, протягом якої мимо пройде до сотні машин, поки хтось зупиниться і запитає, у чому справа. Ще менше надій в інвалідів. У місті більше надії, що хтось проявить співчуття. Гірше справи на трасі, де психологічне сприйняття швидкості не допускає зупинок. Навряд чи варто очікувати допомоги від молодих людей, які здебільшого є «рульовиками» і мало цікавляться обладнанням автомобілів. Частіше зупиняються водії вантажних машин, які не бояться важкої брудної роботи, мають великий досвід у ремонті автомобілів. Ці водії добре знають, з якими труднощами і

нервуванням пов'язана технічна поломка машини в рейсі.

Види взаємодопомоги

1. Підстьобування.

Це форма вираження подяки. Визначається за досягнутим ефектом. Тобто людина, яка одержала позитивне емоційне підкріплення, почувається впевненіше у своєму прагненні допомогти. Зміст підстьобування полягає в тому, щоб той, хто одержує його, відчув і усвідомив значимість самого себе, а це у свою чергу підвищить його енергетику.

2. Винагорода.

Може бути матеріальною в найрізноманітнішій формі, тобто можна розплатитися грошима, бензином, продуктами чи якимись речами, що є із собою. Можлива і нематеріальна винагорода, що звучить у першу мить як звичайна обіцянка. Вона може бути у вигляді юридичної підтримки, різного роду консультацій, медобслуговування, але все це в майбутньому. (Нині не дуже вірять обіцянкам, крім випадків, коли їх дають віруючі люди. Більшості подобається приказка «Любити бити й обіцяти нічого не коштує». Однак серйозна людина не стане даремно обіцяти, а пообіцявши, зробить все необхідне, для виконання.)

3. Безпека.

Якщо немає впевненості в безпеці виконання роботи, то людина навряд чи зробить максимум можливого. Наприклад, не кожен полізе під машину, якщо її піднято домкратом, адже він хиткий.

4. Самовдосконалення.

Це ефективний спосіб особистого саморозвитку як фахівця, тому що розвиток і досвід нероздільні. Будь-яке тренування є корисним.

5. Причетність.

Здебільшого водіям подобається відчуття корисності своєї роботи. Причетність до усунення технічної несправності в будь-якому випадку є елементом мотивації, навіть якщо внесок у спільну роботу є невеликим.

6. Інтерес.

Багатьом водіям подобається складна робота, яка вимагає майстерності або великої фізичної сили. Особливо цікаво там, де можна внести елемент творчості.

Поведінка водія, який потребує допомоги

Той, хто потребує технічної допомоги, повинен виявляти певну гнучкість у спілкуванні з волонтером, який погодився допомогти.

Щоб критично оцінити ситуацію, потрібно:

- уважно вислухати, не коментуючи технічній бік справи і не пропонуючи заходів щодо усунення несправності;
- визнати право на неточності й помилки;
- виразити радість із приводу взаємодії;
- запропонувати свою фізичну участь.

Така гнучкість зумовлюється відкритістю особистості. Однак показати приклад відвертості повинен власник поламаного автомобіля. Це може виражатись у справедливій характеристиці того, що трапилося, і його наслідків. Розповідь про це не повинна провокувати жалість. Щоб підкріпити відкритість, можна назвати своє ім'я, місце роботи, посаду чи просто вручити візитну картку.

Християнські традиції взаємодопомоги

Практично представники всіх релігійних конфесій наголошують на необхідності надання допомоги ближньому. Відомо, що водії, як віруючі, так і невіруючі, є дуже вразливими відносно релігійних цінностей. Та нас найбільше цікавлять християнські традиції, що полягають у релігійному супроводженні людини і допомозі їй у повсякденному житті. Християнська мораль говорить, що людина не залишається без розуміння, повчання, наставляння і допомоги. При цьому важливим моментом є те, що психотренінг не суперечить релігійним уявленням і прояву поваги до особистості.

Отже, якщо водій, потрапивши в біду, звернувся до віруючої людини, то він вправі розраховувати на співпереживання і духовне сприйняття того, що трапилося. При цьому буде виключено моралізування. Такий водій вислухає і сприйме інформацію, реагуючи на основі особистого досвіду. У результаті страждання будуть дещо приглушені й зняті співпереживанням.

Взаємодопомога водіїв може бути формальною і реальною. Реальною — це означає, що буде усунуто несправність. Формальною — відбуксирування в автосервіс. Принятною є будь-яка допомога, якщо вона спрямована на сприяння постраждалому і не передбачає егоїстичних цілей.